

DOCENTENHANDLEIDING

'Identiteit en sociale media'

TOP SECRET

Dit lespakket gaat over identiteit en meer specifiek identiteit op sociale media. Het pakket is ingedeeld in drie lessen en daarnaast een praktijkles die allemaal 45 minuten duren. Het pakket is voorzien van een ICT-opdracht in les 2 en wordt afgesloten met een schriftelijke toets die aan het einde van het pakket is bijgevoegd, inclusief antwoordmodel.

Iedere les kent een gelijke opbouw met een inleiding, een kerntaak en een lesafsluiting. De inleiding wordt gebruikt om leerlingen kennis te laten maken met een onderwerp en/of om het verloop van de les te delen. De kerntaak bevat de kern van de les en is bedoeld om leerlingen met het lesonderwerp te laten werken, vaak in de vorm van een opdracht. De lesafsluiting blikt terug op de afgeronde les en bespreekt de geleerde stof met de leerlingen.

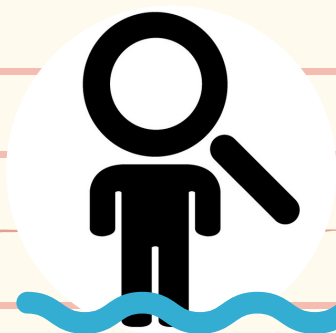
Voor veel opdrachten wordt verwezen naar het paspoort. Dit is de naam van het werkboek dat bij dit lespakket hoort. Iedere leerling krijgt zijn of haar eigen paspoort. De nagekeken en correct ingevulde paspoorten helpen de leerlingen als naslagwerk bij de voorbereiding op de toets.

Hieronder worden de lessen en hun inhoud op chronologische volgorde weergegeven.

Een paar pagina's verderop zijn de met het pakket geleverde benodigdheden te vinden.

Don van den Berg
Libby van den Besselaar
Manouk Hoefnagel
Chiara van der Poel

04

LES 1 IDENTITEIT

Wat is identiteit?

LES 2 ONLINE IDENTITEIT

Wat zijn sociale media? Welke media gebruik jij?

08

11

LES 3: GEVAREN

Wat zijn de gevaren van online identiteit?

LES 4: DEBAT

Tijd om je standpunt te beargumenteren tijdens een debat

17

Lessenplanner

VOORBEREIDEN

- ☐ Paspoorten printen
- ☐ Kwaliteitenspel printten
- ☐ Ken de regels van het kwaliteitenspel.
- ☐ Start het digiboord en de filmpjes vast
- ☐ Bekijk het filmpje en definieer alvast de moeilijke begrippen.

LESDOELEN

1. De leerling legt in eigen woorden uit wat er bedoeld wordt met 'identiteit'.
2. De leerling maakt een woordweb over het begrip identiteit.
3. De leerling benoemt zijn eigen identiteit aan de hand van het gemaakte woordweb over identiteit.
4. De leerling benoemt minimaal twee kwaliteiten van zichzelf met behulp van een overzicht van kwaliteiten.
5. De leerling geeft per kwaliteit minimaal een voorbeeld waaruit blijkt dat hij deze kwaliteit bezit.

Inleiding

5 minuten

Digibord

Les 1 is een inleidende les over identiteit. Begin met een inleidend praatje over het gehele lespakket. Leg uit dat het pakket uit drie lessen en een praktijkles bestaat, dat er een ICT-opdracht ergens in de lessen zit en dat ze aan het einde een schriftelijke toets over de geleerde stof gaan maken. De eerste les gaat over identiteit.

Als introductie op dit onderwerp laat je een filmpje van schoolTV zien over identiteit (zie link 1). Het filmpje duurt minder dan een minuut.

:Link 1: <http://bit.ly/2BlON5q>

In dit filmpje komen waarschijnlijk voor de leerlingen onbekende of onduidelijke termen voor, zoals waarden, normen en cultuur. En wat is identiteit? Neem de tijd om deze woorden kort met de leerlingen te bespreken. Neem voor de totale inleiding van de les ongeveer 5 minuten de tijd.

Kerntaak 1/3

10 minuten

Paspoort

Na het filmpje deel je aan alle leerlingen de paspoorten uit die bij het pakket zitten. In het paspoort staat bij les 1 een deels ingevuld woordweb. Maak groepjes van 2 tot 4 leerlingen, in deze groepjes zullen de leerlingen de woordwebben gaan invullen. Het is de bedoeling dat de leerlingen het woordweb dat al deels ingevuld is verder aanvullen. Geef de leerlingen hiervoor 10 minuten de tijd.

Kerntaak 2/3

15 minuten

Kwaliteitspeelkaarten

Na deze opdracht gaan de leerlingen het kwaliteitspel doen in dezelfde groepjes waarmee ze zojuist het woordweb hebben ingevuld. Deel het kwaliteitspel uit. Geef de leerlingen uitleg van het kwaliteitspel. De uitleg van het spel vind je hieronder. Geef de leerlingen 15 minuten de tijd om het kwaliteitspel te spelen.

Kwaliteitspel

1. Elke leerling ontvangt willekeurig 5 kaarten met kwaliteiten erop. De rest van de kaarten worden blind op een stapeltje gelegd.
2. Als een leerling aan de beurt is, neemt hij een extra kaart van het stapeltje. Van de 6 kaarten die de leerling heeft, dient hij er een weg te leggen, namelijk de kaart met die kwaliteit erop waarvan de leerling vindt dat die het minst bij hem past. De leerling legt dan die kaart open voor die speler, die volgens hem deze kwaliteit bezit. Laat de leerling ook kort de reden geven waarom die dat vindt. De andere leerling laat deze kaart open voor zich op tafel liggen.
3. Op deze wijze gaat het spel verder totdat het stapeltje kaarten op is. Gaandeweg passen de 5 kwaliteiten die de leerlingen in hun handen hebben steeds meer bij hen.
4. De leerlingen leggen de kaarten die ze in hun handen hebben open op tafel en vergelijken ze met de kaarten die voor hen liggen. Laat de leerlingen met elkaar de dingen die opvallen bespreken. Welke kaart vond je het leukst om te ontvangen?
5. Laat de leerlingen op basis van de kwaliteiten die ze zelf gekozen hebben en de kwaliteiten die ze ontvangen hebben, de 2 meest karakteristieke kwaliteiten van hem kiezen.

Opmerking

Bij deze spelvorm is het van belang erop te letten dat het aantal kaarten dat ieder ontvangt niet teveel uiteen loopt.

Ontleend aan: De Magische Verbinding - Salvatore Cantore.

Kerntaak 3/3

 10 minuten

 Paspoort

Voor deze activiteit gebruiken de leerlingen weer het paspoort dat ze eerder deze les al hebben gekregen. De leerlingen gaan nu de andere opdrachten bij les 1 invullen. Ze schrijven hierin op wat ze geleerd hebben over identiteit en over hun eigen identiteit aan de hand van de vragen in het paspoort. Ze vullen dit aan met de kwaliteiten die ze bij het kwaliteitspel bij zichzelf hebben ontdekt.

★ Bij deze vragen zit ook een plusvraag met het oog op differentiatie. Leerlingen die binnen de tijd klaar zijn, kun je aan de slag zetten met de plusvraag. Bij deze les is de plusvraag een kruiswoordpuzzel met definities waarbij de leerlingen de juiste kwaliteit moeten invullen. Ze kunnen hier de rest van de tijd aan werken tot de afsluiting van de les.

Afsluiting

 5 minuten

Tijdens de afsluiting is belangrijk dat je met de leerlingen het antwoord op de eerste vraag uit het paspoort bespreekt. Het is belangrijk dat ze de kernboodschap van wat identiteit is hebben opgepikt omdat ze hier ook op getoetst kunnen worden. Ze moeten dan ook in ieder geval in hun antwoord het volgende hebben: wie je bent, het is voor ieder persoonlijk/uniek/bij ieder anders.

Sluit verder de les af door met de leerlingen kort terug te kijken waar je het verder over hebt gehad en wat de belangrijkste dingen zijn die ze hebben geleerd. Besteed daarbij ook aandacht aan het gemaakte woordweb. Daarin moeten in ieder geval terugkomen: identiteit algemeen, soorten identiteit, eigen identiteit en kwaliteiten.

Lessenplanner

VOORBEREIDEN

- ☐ Computers reserveren (genoeg bij tweetallen).
- ☐ Bereid het over-de-streep spel voor.
- ☐ Koptelefoons verzamelen.
- ☐ Paspoorten klaarleggen
- ☐

LESDOELEN

1. De leerling benoemt minimaal drie verschillen tussen traditionele media en sociale media.
2. De leerling benoemt zijn eigen gebruik van sociale media.
3. De leerling benoemt emoties die je kunt ervaren bij het gebruik van sociale media.
4. De leerling benoemt hoe nepnieuws van echt nieuws te onderscheiden is.
5. De leerling benoemt hoe je om kunt gaan met negatieve emoties die je kunt ervaren bij het gebruik van sociale media.
6. De leerling benoemt hoe hij zijn eigen identiteit wil uiten op sociale media tijdens het 'over de streep' spel.

Inleiding

 5 minuten

Vertel de leerlingen dat dit de tweede les van het lessenpakket is en dat de les zal gaan over online identiteit en sociale media. Grijp terug op de vorige les door nogmaals uit te leggen dat er verschillende soorten identiteit zijn, waarvan online identiteit er één van is. Leg uit dat online identiteit de manier is waarop we online laten zien wie we zijn. Stel de retorische vraag of je online dezelfde persoon bent als offline. Leg vervolgens uit wat de bedoeling is van deze les: eerst gaat iedereen in tweetallen in de aula aan de webwandeling werken en daarna doen we met de hele klas een spel.

Kerntaak 1/2

 20 minuten

Paspoort, computers, koptelefoons

Vertel de leerlingen dat ze in tweetallen achter de computer gaan werken aan de webwandeling die te vinden is in het paspoort. Ieder vult wel zijn eigen paspoort in. De leerlingen krijgen hier 20 minuten de tijd voor. De webwandeling wijst zichzelf, maar de docent loopt rond om te kijken of iedereen aan het werk is. De leerlingen die eerder klaar zijn kunnen werken aan de plusvraag aan het einde van de webwandeling. Na 20 minuten haalt de docent alle paspoorten op en de docent kijkt deze na. Het antwoordenblad is toegevoegd als bijlage 1. Het is niet de bedoeling dat er een cijfer wordt gegeven. Het gaat erom dat de leerlingen de juiste antwoorden in hun paspoort hebben staan voor de voorbereiding van de toets, dus verbeter de foute antwoorden. Bij aanvang van les 3 worden de nagekeken paspoorten weer uitgedeeld.

Kerntaak 2/2

 15 minuten

Lijst online situaties

De leerlingen gaan het 'over de streep' spel spelen. Schuif eerst alle tafels en stoelen aan de kant, zodat er ruimte is om van de ene naar de andere kant van het lokaal te lopen. Leg uit dat dit een spel is dat gaat over jezelf uiten op sociale media en dat ze gedurende het spel elkaar keuzes moeten respecteren.

Over de streepspeel: Lijst online situaties

Je noemt een online situatie en de leerling bedenkt voor zichzelf of dit van toepassing is voor hem/haar. De ene kant van het lokaal dient als 'ja' en de andere kant als 'nee'. De leerlingen beginnen allemaal in het midden van het lokaal. Na het voorlezen van de online situatie kiezen de leerlingen een kant uit en daar lopen ze naartoe. Vervolgens vraag je aan een paar leerlingen waarom ze voor die kant hebben gekozen. Probeer leerlingen uit te kiezen die normaal niet vaak aan het woord komen. Je vat deze reacties samen en leest vervolgens de volgende situatie voor. Probeer de leerlingen ook kort feedback te geven naar aanleiding van hun uitleg en probeer bij te sturen waar nodig. Hieronder zijn 10 online situaties toegevoegd. De docent kan zelf bepalen of hij ze allemaal wil gebruiken, of dat hij langer stil wil staan bij bepaalde situaties.

Online situaties:

1. Ik word verdrietig van weinig likes op mijn foto of berichtje.
2. Ik plaats online wel eens reacties die ik in het echt niet tegen die persoon zou zeggen.
3. Je hebt een foto waar jij leuk op staat, maar je vrienden niet. Zou jij deze online zetten, ja of nee?
4. Ik word verdrietig als ik hele mooie foto's van mijn vrienden zie, omdat ik mij dan minder voel dan die persoon.
5. Ik vind het vervelend als een vriend een foto waar ik op sta plaatst zonder dat ik het weet.
6. Als ik iets onaardigs lees bij een foto of berichtje van een ander, zeg ik er wat van.
7. Ik word blij van heel veel foto's en tekstjes plaatsen op sociale media.
8. Ik word wel eens gepest op sociale media.
9. Je zet een foto van jezelf op het strand in bikini of zwembroek op Instagram. Zou je dit doen, ja of nee?
10. 'Ik ga morgen op vakantie naar Frankrijk!' Zou je dit op sociale media zetten, ja of nee?

Afsluiting

 5 minuten

Sluit de les af door kort terug te kijken op waar je het over hebt gehad deze les. Wat hebben de leerlingen geleerd vandaag? Ze weten nu meer over sociale media, kunnen voorbeelden, noemen, weten iets over de nadelen van sociale media en de manieren waarop je jezelf online kan uiten.

Lessenplanner

VOORBEREIDEN

- ☐ Verzamel grote vellen op A2 of A3 formaat
- ☐ Verzamel decoratie materiaal voor poster, denk aan stiften of stickers.
- ☐ Bereid presentatie voor, powerpoint te vinden in de bijlage.
- ☐
- ☐

LESDOELEN

1. De leerling verwerkt in een poster minimaal drie gevaren van sociale media.
2. De leerling verwerkt in een poster minimaal drie manieren waarop je gevaren van sociale media kunt vermijden.
3. De leerling presenteert de poster.

Inleiding

5 minuten

Digiboord (powerpoint)

Deze les staat in het teken van de gevaren die het gebruik van sociale media met zich meebrengt en hoe deze gevaren kunnen worden voorkomen. Gebruik de meegeleverde PowerPoint-presentatie om deze les in te leiden.

Vanaf dia 2 hebben de leerlingen dezelfde tekst in hun paspoort staan, zodat er ruimte is om gezamenlijk te lezen. Tevens biedt het een mogelijkheid voor de leerlingen om de stof op een later moment zelfstandig terug te lezen.

Hieronder wordt de globale presentatietekst per dia weergegeven:

Dia 1: Inleidende tekst

Deze les staat in het teken van gevaren die sociale media met zich mee kunnen brengen en hoe deze gevaren voorkomen kunnen worden. Eerst een presentatie door de leerkracht, daarna zelf aan de slag door het maken van een voorlichtingsposter voor een vriend die deze les niet gevolgd heeft.

Dia 2: Gevaren

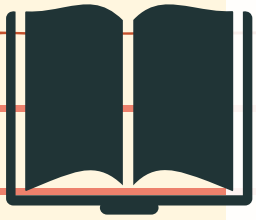
Sociale media hebben veel mensen met elkaar in contact gebracht.

Het is nu veel eenvoudiger dan vroeger om oude schoolvrienden op te zoeken, in contact te blijven met het thuisfront wanneer een lange reis door iemand gemaakt wordt en op de hoogte te blijven van gebeurtenissen in de wereld.

Toch is de grens tussen leuk en gevaarlijk maar vaag en gebeuren er op sociale media al snel dingen waar niet iedereen zich gelukkig bij voelt.

Dia drie hoe voorkom je gevaren op sociale media?

Op de volgende drie pagina's de leertekst van de leerlingen:

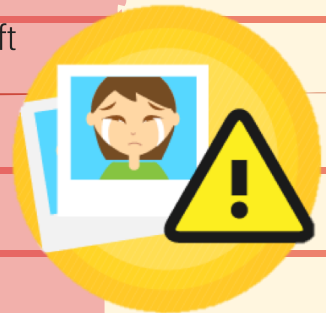

Vandaag ga je leren over de gevaren van sociale media en hoe je de gevaren kunt voorkomen. Sociale media brengen veel mensen in contact met elkaar. Het is makkelijk om vriendjes op te zoeken, contact te hebben met thuis bij een lange reis en te weten wat er in de wereld gebeurt. Sociale media zijn heel leuk, maar er kunnen ook gevaren aan zitten.

Online zetten

Soms worden er foto's of filmpjes van iemand op internet gezet, die niet heeft gezegd dat hij dat wilde. Hier kan iemand erg ongelukkig van worden! Iets wat je op sociale media zet, is niet makkelijk weer voor altijd te verwijderen.

Het internet staat ook vol met hele mooie en perfecte plaatjes, waardoor er mensen zijn die denken dat de ander een mooier leven heeft dan zij zelf.

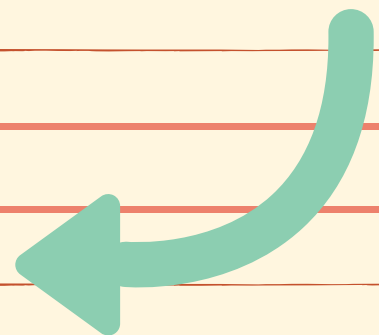
Cyberpesten

Cyberpesten is pesten op internet en het gebeurt helaas veel. Het is heel vervelend, omdat de pester achter zijn computer zit en het idee heeft dat hij veel macht heeft over wie hij pest.

De pester zegt bijvoorbeeld dat hij een stomme foto op het internet gaat plaatsen van degene die hij pest.

Profiel gestolen

Als iemand jouw wachtwoord kraakt, kan hij of zij berichten op het internet plaatsen uit jouw naam. Zo lijkt het net alsof jij deze hebt geplaatst. Dit klinkt misschien grappig, maar dit kan heel vervelend zijn. Meestal zijn het geen leuke berichtjes!

Sexting

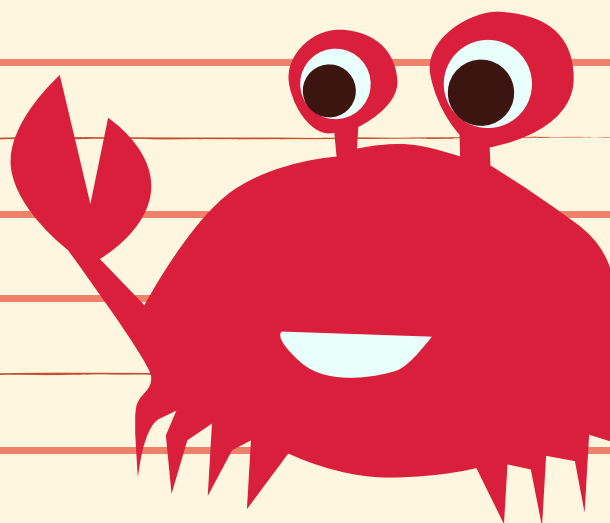
Sexting betekent het versturen en ontvangen van berichten (ook foto's en video's), die seksueel getint zijn. Helaas gebeurt dit ook veel bij kinderen die op sociale media actief zijn. Zij worden bijvoorbeeld gevraagd om kleren voor een webcam uit te trekken. Ga hier **NOOIT** op in!plaatsen van degene die hij pest.

Verslaving

Er zijn in Nederland veel kinderen die zoveel bezig zijn met sociale media, dat ze bijna niet meer zonder kunnen! Ze zijn bang geworden om iets te missen, in het Engels noemen ze dat 'fear of missing out'. Dat betekent 'angst om dingen te missen'. Ze kijken de hele tijd of er nieuwe berichten zijn.

Als je echt verslaafd bent, voel je je slecht als je even niet met vrienden kunt praten op sociale media.f.

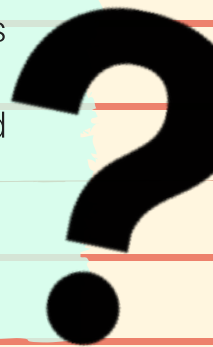

Online zetten

Denk altijd goed na voor je iets online zet. Wat zou je zelf denken als iemand anders zo'n berichtje op internet zou zetten en jij het tegenkomt?

Plaats je een foto waar een van je vrienden op staat? Vraag dan eerst of ze het goed vinden dat je de foto op sociale media zet. Zie je een perfect plaatje langskomen?

Neem het niet te serieus, het kan heel goed bewerkt zijn! Iedereen heeft zijn mooie en minder mooie kanten. Op internet lijkt het soms veel mooier dan het is!

Wachtwoorden

Deel je wachtwoord met niemand, ook niet met je beste vriend!

Maak een wachtwoord zo moeilijk mogelijk. Doe dit bijvoorbeeld door een zin te verzinnen en de eerste letters van ieder woord te nemen. Of je kunt een lange reeks cijfertjes doen, die alleen voor jou logisch is.

Een voorbeeld:

'De jongeman nam 3 slokken van zijn glaasje Coca-Cola.' levert 'Djn3svzgC-C' op als wachtwoord. Niet makkelijk te raden, maar wel makkelijk te onthouden voor jou!

Praat met je ouders

Vertel je ouders wat je op internet doet, vertel welke sites je bezoekt en wat je zelf op sociale media zet. Je ouders kunnen je helpen om te kijken of het verstandig is om bepaalde sites te bezoeken.

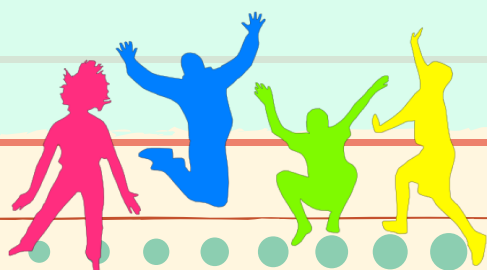

Voorkom verslaving

Verdeel de tijd tussen het online en offline leven. Zorg ervoor dat je niet te veel op sociale media zit en dat je dus niet verslaafd raakt. Het is belangrijk dat je ook andere dingen gaat doen. Spreek in de 'echte' wereld af met vrienden, of ga eens een keer lekker naar buiten.

Geen contact met onbekende

Bijna iedereen is op internet te vinden en dat betekent dat er ook veel mensen zijn met minder goede bedoelingen. Een belangrijke regel: geen contact met mensen die je in het echte leven niet kent! Aan een profiel op sociale media, kun je niet zien wat voor persoon iemand in het echt is.

Kerntaak

25 minuten

Digiboord (powerpoint), paspoort, vellen en decoratie voor posters

Dia 4: NU AAN DE SLAG

Introduceer de opdracht aan de leerlingen.

Deel A3-vellen uit waar de posters op gemaakt kunnen worden, laat de leerlingen ook het paspoort openen, op de pagina behorend bij les 3.

Het is de bedoeling dat zij in een groepje (max. 4 personen) voor een vriend, die deze les die niet bijgewoond, een poster maken om hem of haar te waarschuwen voor de gevaren van sociale media. Laat de leerlingen tenminste drie gevaren (en hoe te voorkomen) verwerken in de poster.

Geef de leerlingen hiervoor ongeveer 20 minuten, wanneer de tijd om is, volgt per groep een korte posterpresentatie (ongeveer 2 minuten), waarin uitgelegd wordt wat op de poster te zien is. In het paspoort is ruimte om ideeën en schetsen voor de poster vast te leggen.

De plusopdracht laat leerlingen drie gevaren en bijhorende preventie tekenen en matchen.

Afsluiting

5 minuten

-

Blik met de leerlingen terug op wat behandeld is tijdens de les en ga nogmaals in op het voorkomen van gevaar. Besteed hierbij aandacht aan de door leerlingen gemaakte posters.

Lessenplanner

VOORBEREIDEN

- ☐ Bekijk de debatregels.
- ☐ Zorg dat de tafels goed staan om een debat te kunnen voeren.
- ☐
- ☐
- ☐

LESDOELEN

1. De leerlingen luisteren naar elkaar en laten elkaar uitspreken tijdens het debat.
2. De leerlingen nemen tijdens het debat een duidelijk standpunt in over de gegeven stelling.
3. De leerlingen geven minimaal een argument bij hun standpunt over de stelling.
4. De leerlingen respecteren het standpunt van andere leerlingen tijdens het debat.

Inleiding

 10 minuten

 Paspoort

Leg de leerlingen uit dat ze in deze praktijkles een debat voeren over verschillende stellingen die op het digibord komen te staan. Leg de leerlingen uit dat ze bij elke stelling voor zichzelf moeten bedenken of ze 'voor' of 'tegen' de stelling zijn. Leg vervolgens de basisregels voor het voeren van een debat uit. Deze regels staan ook in het paspoort van de leerlingen. Besteed daarbij aandacht aan:

Bij elke stelling moeten de leerlingen voor zichzelf bedenken of ze 'voor' of 'tegen' zijn. De leerlingen steken hun hand op als ze iets willen zeggen, de docent geeft dan de beurt. De leerling moet een argument noemen bij het standpunt dat ze over de stelling hebben ingenomen.

Als een leerling aan het woord is, moeten de andere leerlingen luisteren naar elkaar en elkaar laten uitspreken.

De leerlingen moeten het standpunt van andere leerlingen respecteren tijdens het debat.

Wanneer leerlingen behoefte hebben aan het opfrissen van de onderwerpen die in de voorgaande lessen behandeld zijn, is het raadzaam om de korte samenvatting in het paspoort te lezen.

Kerntaak

 30 minuten

 Digiboord

Begin na de uitleg met het daadwerkelijke debat. Hieronder staan 20 stellingen waarmee het debat gevoerd gaat worden. Het is niet noodzakelijk dat elke stelling gebruikt wordt, er zijn er waarschijnlijk meer dan je tijd hebt om te behandelen. Bij elke stelling staat input voor en tegen die de leerkracht in de discussie kan brengen om het debat aan te wakkeren, mochten de leerlingen met weinig input komen.

Tijdens het debat dient de leerkracht als gespreksleider. Zorg dat alle leerlingen ongeveer evenveel aan de beurt komen. Daarnaast is de bedoeling dat de leerkracht de leerlingen tijdens het debat bijstuurt op de basisregels, die tijdens de introductie zijn uitgelegd. Probeer bovendien de leerlingen bij elke stelling ten minste 1 of 2 argumenten te laten geven. Tijdens het debat is het de bedoeling dat de leerkracht bijstuurt op de argumentatie die de leerlingen geven en dat de leerkracht tips geeft om hun stelling beter te onderbouwen.

Stellingen

1. Sociale media moeten verboden worden voor kinderen onder de 16 jaar.

Input voor: Je bent nog te jong om echt te begrijpen wat de gevaren zijn van sociale media en wat alle consequenties zijn van wat je er op zet. Er zitten ook allemaal oudere mensen op sociale media, die zouden verkeerd gebruik kunnen maken van wat jij op sociale media zet en doet (ik ga op vakantie → inbreken, ik woon ... → je opzoeken bij je huis). Je kunt zelf misschien goed gebruik maken van sociale media, maar kun je andere mensen altijd vertrouwen?

Input tegen: Als je goed genoeg weet wat de gevaren en consequenties zijn van sociale media is het niet nodig om het te verbieden. Waarom zou je het pas vanaf 16 jaar doen, als je jonger al goede keuzes kunt maken en goed gebruik kunt maken van sociale media.

2. Iedereen moet op de basisschool lessen krijgen over sociale media en de gevaren ervan.

Input voor: Wat als je vriendje die geen les erover heeft gehad een foto plaatst dat hij op vakantie is en er wordt ingebroken, is dat een reden om wel lessen te geven?

Input tegen: Zou je gevaren etc. niet gewoon leren door ervaring en het zelf meemaken van positieve en negatieve dingen van sociale media?

3. Bij elke foto die mooier gemaakt is met een filter moet bij staan dat er een filter overheen zit.

Input voor: Stel iemand is heel erg jaloers op een foto en wordt er verdrietig van dat hij zelf niet zulke mooie foto's heeft, terwijl de foto waarop hij jaloers is nep is door alle filters. Zou het dan niet goed zijn om te weten dat de foto 'nep' is?

Input tegen: Vaak kun je wel zien of de foto met een filter is bewerkt, is het dan wel nodig er bij te zetten dat er een filter overheen zit?

4. Je moet straf krijgen als je nepnieuws op sociale media zet.

Input voor: Voor sommige mensen kan het heel vervelend zijn als zij negatief in het nepnieuws komen, is het voor hen niet erg vervelend als degene die het nepnieuws hebben gemaakt geen straf krijgen?

Input tegen: Soms kan nepnieuws ook per ongeluk ontstaan, moeten mensen dan ook gestraft worden? En stel je verspreid per ongeluk nepnieuws zonder dat je het weet, moet je dan ook straf krijgen?

5. Door sociale media word je minder sociaal.

Input voor: Je bent met sociale media heel veel tijd bezig op je mobiel of computer, je hebt daarom minder tijd om met mensen om je heen in het echt te praten.

Input tegen: Op sociale media heb je ook contact met anderen en dat is ook sociaal, dan word je toch niet echt minder sociaal? Is sociaal zijn alleen als je in het echt met iemand praat dan?

Stellingen

6. Je hebt sociale media nodig om te weten wat er in de wereld allemaal gebeurt.

Input voor: Op sociale media wordt heel veel heel snel verspreid, op die manier ben je meteen op de hoogte wat er in de wereld gebeurt. Als je moet wachten op het nieuws hoor je het pas veel later. Als je zelf geen sociale media gebruikt, kun je wel met andere mensen praten die het je vertellen, maar waar weten zij die informatie dan van?

Input tegen: Je praat ook nog steeds met mensen in het echt, daar kun je ook de informatie van krijgen toch? En het nieuws of de krant vertelt je ook altijd nog wat er in de wereld gebeurt, misschien weet je het dan wel later maar dan heb je sociale media niet per se nodig toch?

7. Het is oké om vrienden te zijn met de juf of meester op sociale media.

Input voor: Je kent de juf of meester goed, dus het is niet een onbekende die je op sociale media hebt.

Input tegen: Wil je wel dat de juf of meester alles van jou weet wat je doet en op sociale media zet? En wil jij wel weten wat de juf of meester allemaal doet en op sociale media zet? En zou de juf of meester willen dat jij van hem of haar weet wat hij/zij allemaal doet en op sociale media zet?

8. Je bent te veel tijd kwijt per dag met sociale media.

Input voor: Als je elke keer heel eventjes kijkt, maar al die 'eventjes' bij elkaar optelt, is het dan misschien niet toch heel erg veel? Al die tijd dat je op sociale media zit, kun je geen andere dingen doen, is het niet zonde van de tijd die je hebt?

Input tegen: Is het per se tijd die je kwijt bent dat je op sociale media zit, het is ook gewoon leuk toch, dus is het erg als je daar dan tijd aan besteedt? Vaak zit je niet uren achter elkaar op sociale media, maar kijk je telkens korte tijd, dat is toch niet zoveel tijd dat je kwijt bent?

9. Het moet verboden zijn om op school op sociale media te kijken.

Input voor: Je bent op school bezig met je werk en als je dan op sociale media gaat kijken, raak je alleen maar afgeleid! Je praat helemaal niet meer met andere kinderen als je de hele tijd op sociale media zit te kijken.

Input tegen: Als je in de pauze even geen werk hebt, waarom zou je dan niet op sociale media mogen kijken? Op school is het moment dat je leuke dingen met je vriendjes of vriendinnetjes kan delen, waarom zou je dan niet even sociale media mogen laten zien of samen op sociale media zitten?

10. Als je ruzie hebt met een vriendje of vriendinnetje, is het oké om hem of haar te blokkeren op sociale media.

Input voor: Op sociale media kan het zijn dat de ruzie alleen maar erger wordt, dan is het alleen maar beter om je vriendje of vriendinnetje even te blokkeren toch? Je kunt je vriendje of vriendinnetje makkelijk weer toevoegen, waarom zou je hem/haar dan niet voor even blokkeren?

Input tegen: Is het niet gemeen om je vriendje of vriendinnetje bij ruzie te blokkeren, misschien wordt hij/zij daar alleen maar verdrietig van? En wordt de ruzie niet alleen maar erger als je hem/haar ook op sociale media blokkeert?

Stellingen

11. Het is je eigen schuld als je wordt gehackt op sociale media en iemand berichten plaatst onder jouw naam.

Input voor: Waarschijnlijk ben je veel te onvoorzichtig. Heb je een te makkelijk wachtwoord ingesteld? Of heb je het wachtwoord gedeeld met mensen? Misschien een link geklikt of bestand geopend waarvan je wist dat het onverstandig zou zijn?

Input tegen: Een ongeluk zit in een klein hoekje (bv. het klikken op een malafide link), niemand zou zoiets bewust doen. Hacken is zo een specialistisch vak, dat je ertegen beschermen erg veel moeite kost en misschien wel onmogelijk is.

12. Sociale media zijn verslavend.

Input voor: Iedere keer als ik een berichtje krijg moet ik op mijn telefoon kijken. Kun jij nog goed een dag zonder telefoon op pad?

Input tegen: Het is niet verslavend als je er 'makkelijk' mee kunt stoppen, zijn sociale media iets waarmee je echt niet kunt stoppen, zoals roken? Is er echt iets in de hersenen waardoor je niet zou kunnen stoppen met sociale media, of wil je het gewoon liever niet? Dat is anders dan verslaving.

13. Ik leer van sociale media, daarom moet sociale media vaker gebruikt worden in de les.

Input voor: Als het een leuke manier is om te leren, waarom zou de docent het dan niet gebruiken?

Input tegen: Hoe weet je wat je van sociale media/internet leert niet zoiets is als nepnieuws. Hoe weet je de bron waar deze informatie vandaan komt?

14. Het is belangrijk direct te reageren als je een whatsapp bericht krijgt

Input voor: Jij vindt het ook niet leuk om lang te wachten voordat je een antwoord krijgt toch?

Input tegen: Moet je altijd en direct online te bereiken zijn? Zelfs als je een dagje zin hebt om een film te kijken of een boek te lezen thuis?

15. Als ik 18 ben, wil ik alles wat er over mij online staat kunnen wissen.

Input voor: Op je 18e denk je misschien heel anders over wat je nu op sociale media zet, dan wil je het toch allemaal kunnen wissen? Als je het niet zou kunnen wissen, welke gevolgen zou dat dan hebben?

Input tegen: Waarom zou je op je 18e opeens dingen willen wissen die je er nu op zet, je bent toch nog steeds dezelfde persoon? Als je het op je 18e zou willen wissen, moet je dan niet nu al beter nadenken wat je op sociale media zet?

Stellingen

16. Mijn ouders mogen weten wat ik doe op sociale media

Input voor: Ouders helpen met opvoeden en kunnen ook helpen bij het verstandig omgaan met sociale media. Ze hebben al veel meer ervaring, waarom zou je daar geen gebruik van maken?

Input tegen: Mijn ouders weten ook niet alles wat ik met vriendjes of vriendinnetjes bespreek als ik met ze afspreek, waarom zouden ze dat dan wel van sociale media mogen weten?

17. Mijn ouders mogen bepaalde sociale media verbieden.

Input voor: Sommige media zijn niet geschikt voor kinderen (of verboden te gebruiken onder een bepaalde leeftijd), logisch dat ouders het verbieden om er gebruik van te maken.

Input tegen: Als ouders dingen verbieden waar ze geen verstand van hebben, word je buitengesloten doordat andere kinderen het wel mogen. Moet ik zelf niet leren welke media verstandig zijn om te gebruiken?

18. De leraar moet zich er niet mee bemoeien als er via whatsapp of andere sociale media gepest wordt.

Input voor: De leraar heeft als rol in de klas dat iedereen zich op zijn gemak voelt en er niet gepest wordt. Hoort pesten op sociale media daar dan ook niet bij?

Input tegen: Mag de leraar zich overal mee bemoeien? Leerlingen hebben ook recht op privacy toch? Hoe weet de leraar wat er echt gebeurd is, sociale media kan heel misleidend zijn.

19. Door sociale media durf ik niet meer goed mijn eigen mening te geven.

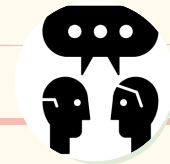
Input voor: Het is soms lastig om je eigen mening te geven, maar op sociale media kan iedereen het zien dus durf je dat misschien nog minder goed? Er zijn zoveel verschillende meningen te vinden op sociale media, durf jij dan nog wel een eigen mening te vormen?

Input tegen: Het is gemakkelijker anoniem je mening te geven online, kun je hierdoor niet juist veel makkelijker je mening geven?

20. Het is oké om vrienden te zijn en contact te hebben met onbekenden op sociale media.

Input voor: Er kan niet zoveel gebeuren op sociale media behalve foto's liken, reacties plaatsen en chatten, daar is toch niets mis mee?

Input tegen: Contact met onbekenden kan ongevaarlijk lijken, maar je weet nooit wat ze met jou willen en of ze je misschien overhalen dingen te doen die je eigenlijk niet wil. Op sociale media kunnen mensen zich gemakkelijk voordoen als iemand anders dan wie ze zijn, wat voor gevolgen zou dat kunnen hebben?

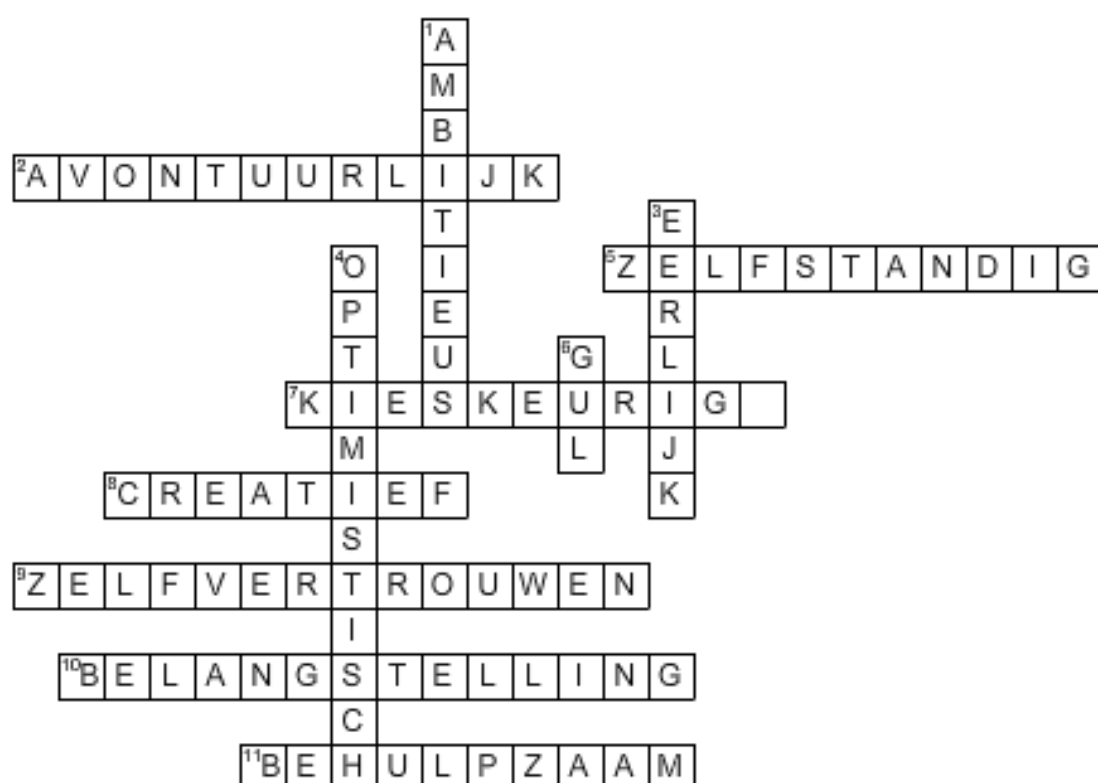
Afsluiting

 5 minuten

Blik kort terug op het debat en hoe het is verlopen. Besteed daarbij aandacht aan de wel/niet nageleefde basisregels van het debat.

Vertel de leerlingen dat volgende les de toets afgenomen zal worden. Vertel daarbij dat ze getoetst worden op alle dingen die dit lessenpakket zijn behandeld en dat ze hun paspoort goed kunnen gebruiken bij het leren voor de toets. De toets is toegevoegd als bijlage 3.

Horizontaal

2. Als je graag nieuwe dingen doet, meemaakt en ziet ben je
5. Als je alles goed zonder hulp kunt oplossen ben je
7. Als je precies weet wat je wil en niet graag iets anders hebt ben je
8. Als je goed bent in nieuwe dingen bedenken ben je
9. Als je zelfverzekerd bent heb je
10. Is je geïnteresseerd ben in wat anderen meemaken heb je
11. Als je anderen helpt ben je

Verticaal

1. Als je de bedoeling hebt om veel te bereiken ben je
3. Als je altijd de waarheid vertelt ben je
4. Als je altijd overal het goede van inziet ben je
6. Als je graag je vrienden of vriendinnen trakteert ben je

Bijlage 1: Antwoordenblad kruiswoordpuzzel

Horizontaal

2. Als je graag nieuwe dingen doet, meemaakt en ziet ben je
5. Als je alles goed zonder hulp kunt oplossen ben je
7. Als je precies weet wat je wil en niet graag iets anders hebt ben je
8. Als je goed bent in nieuwe dingen bedenken ben je
9. Als je zelfverzekerd bent heb je
10. Is je geïnteresseerd ben in wat anderen meemaken heb je
11. Als je anderen helpt ben je

Verticaal

1. Als je de bedoeling hebt om veel te bereiken ben je
3. Als je altijd de waarheid vertelt ben je
4. Als je altijd overal het goede van inziert ben je
6. Als je graag je vrienden of vriendinnen trakteert ben je

Bijlage 2: Antwoordenblad webwandeling

Vraag 1

*Wel sociale media: **facebook, snapchat, twitter, wikipedia, youtube, whatsapp***

Vraag 2

Sociale media (in het engels: "social media") zijn websites of apps waarbij het mogelijk is voor iedereen om informatie (tekst, plaatjes, video's) te plaatsen. Vaak kunnen andere gebruikers reageren op deze informatie en deze informatie verder delen.

Vraag 3:

De leerling noemt minstens 2 verschillen:

-Online ipv offline

-Iedereen kan er iets op plaatsen ipv alleen een paar personen

-Iedereen kan makkelijk er op reageren & delen ipv dat dat moeilijk is

Vraag 4 & 5:

Voor iedere leerling persoonlijk, niet nakijken.

Vraag 6:

-Vervelende reacties op dingen die je zelf online hebt gezet

-Dingen die we van anderen voorbij zien komen die leuker zijn dan ons eigen leven

Vraag 7:

Top 3 is voor ieder persoonlijk.

Vraag 8:

Is de keuze gelegitimeerd? Is er een argument gegeven voor de gemaakte keuze?

Vraag 9:

Is er door de leerling nagedacht over de gegeven tip en is de tip origineel?

Vraag 10:

-Bedrijven willen geld verdienen door interessant, maar nep nieuws te plaatsen.

-Iedereen kan op internet en sociale media zelf nieuwsartikelen plaatsen.

-De schrijvers van nepnieuws willen een grap maken met hun neppe artikelen.

Vraag 11:

Check of je het nieuws ook ergens anders kan vinden en zelf logisch nadenken.

Vraag 12:

Is er door de leerling nagedacht over de titel en is de titel origineel?

Plusvraag:

Enkele punten waar de docent op kan letten bij de beoordeling:

-Is er door de leerling nagedacht over een juiste opbouw (inleiding, kern, slot)?

-Is er door de leerling nagedacht over de inhoud (relevante informatie)?

-Is er gebruik gemaakt van correct taalgebruik?

Bijlage 3: Schriftelijke toets

1. Wat is identiteit?

.....

.....

.....

2. Welke twee kwaliteiten passen het beste bij mijn identiteit?

☐ Behulpzaam	☐ Avontuurlijk
☐ Creatief	☐ Gehoorzaam
☐ Sociaal	☐ Serieus

3. Geef bij één van deze kwaliteiten een voorbeeld waaruit blijkt dat jij deze kwaliteit bezit.

.....

.....

.....

4. Omcirkel of de zin waar of niet waar is.

Sociale media zijn alles wat je online (Twitter of Facebook) en offline (krant) kan plaatsen.

waar / niet waar

5. Omcirkel of de zin waar of niet waar is.

Sociale media zijn omgevingen waar iedereen iets op kan plaatsen.

waar / niet waar

6. Omcirkel of de zin waar of niet waar is.

De website www.wikikids.nl uit de webwandeling is een voorbeeld van sociale media.

waar / niet waar

7. Bedenk een situatie waarin iemand verdrietig kan worden van sociale media. Beschrijf wat er gebeurt en waarom de persoon verdrietig wordt.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. 'Ik zeg online wel eens iets (aardig of niet aardig) wat ik in het echt niet tegen die persoon zou zeggen.'

Waar / niet waar, want

.....

.....

9. Match de gevaren met de juiste manier van vermijden, trek een lijntje ertussen.

Gestolen profiel

Denk na voor je iets plaatst

Te snel online gezet / te mooi

Ga ook andere dingen doen

Verslaving

Houd je wachtwoorden geheim

Bijlage 4: Antwoordenblad schriftelijke toets

1. Wat is identiteit? - 2 punten

Antwoord: (in ieder geval in het antwoord) wie je bent (1 pnt), uniek/voor iedereen anders/persoonlijk/niet iedereen hetzelfde (1 pnt).

2. Welke twee kwaliteiten passen het beste bij mijn identiteit? - 2 punten

Antwoord: Afhankelijk van wat de leerling kiest. In ieder geval twee aangevinkt (2 pnt).

3. Geef bij één van deze kwaliteiten een voorbeeld waaruit blijkt dat jij deze kwaliteit bezit. - 3 punten

Antwoord: Afhankelijk van wat leerling gekozen heeft. In ieder geval een van de gekozen kwaliteiten hierboven gebruikt (1 pnt). Voorbeeld geven bij de kwaliteit (1 pnt). Uitleg waarom uit het voorbeeld deze kwaliteit blijkt (2 pnt).

4. Omcirkel of de zin waar of niet waar is. - 1 punt

Sociale media zijn alles wat je online (Twitter of Facebook) en offline (krant) kan plaatsen.

Antwoord: niet waar (1 pnt).

5. Omcirkel of de zin waar of niet waar is. - 1 punt

Sociale media zijn omgevingen waar iedereen iets op kan plaatsen.

Antwoord: waar (1 pnt).

6. Omcirkel of de zin waar of niet waar is. - 1 punt

De website www.wikikids.nl uit de webwandeling is een voorbeeld van sociale media.

Antwoord: waar (1 pnt).

7. Bedenk een situatie waarin iemand verdrietig kan worden van sociale media. Beschrijf wat er gebeurt en waarom de persoon verdrietig wordt. - 4 punten

Antwoord: Afhankelijk van welke situatie een leerling omschrijft. Er moet in ieder geval een 'verhaaltje' gegeven zijn waarin wordt verteld wat er gebeurt (2 pnt). Daarnaast moet beschreven zijn waarom de persoon verdrietig wordt van deze situatie (2 pnt).

8. 'Ik zeg online wel eens iets (aardig of niet aardig) wat ik in het echt niet tegen die persoon zou zeggen.' - 3 punten

Antwoord: Afhankelijk van wat de leerling kiest. De leerling moet een stelling innemen of hij/zij voor of tegen is (1 pnt). Er moet een argument genoemd zijn waarom de leerling dit wel/niet doet (2 pnt).

9. Match de gevaren met de juiste manier van vermijden, trek een lijntje ertussen. - 3 punten

Antwoord: Lijntjes juist getrokken.

'Gestolen profiel' hoort bij 'Houd je wachtwoorden geheim' (1 pnt).

'Te snel online gezet / te mooi' hoort bij 'Denk na voor je iets plaatst' (1 pnt).

'Verslaving' hoort bij 'Ga ook andere dingen doen' (1 pnt).

Cijferberekening

In totaal kunnen 20 punten gehaald worden voor de toets. De beheersingsgraad is vastgesteld op 60%. Bij een absolute norm moeten daarom 12 punten gehaald zijn voor het cijfer 5,5. De relatieve normering kan achteraf pas bepaald worden. Daarvoor moet je de 5 hoogste scores naast elkaar leggen en daaruit het midden bepalen (= M). Hieronder de berekeningen voor absolute en relatieve normering.

Absolute normering $0,6 * 20 = 12$ punten

Relatieve normering $0,6 * (M \text{ van hoogste 5 scores}) = \dots$ punten

Vervolgens neem je als normering voor een voldoende het middelste tussen de absolute en relatieve normering. Voorbeeld:

Hoogste 5 scores: 16, 17, 17, 17, 20. $M = 18$. $0,6 * 18 = 10,8 = 10,2$ punten = 10 punten.

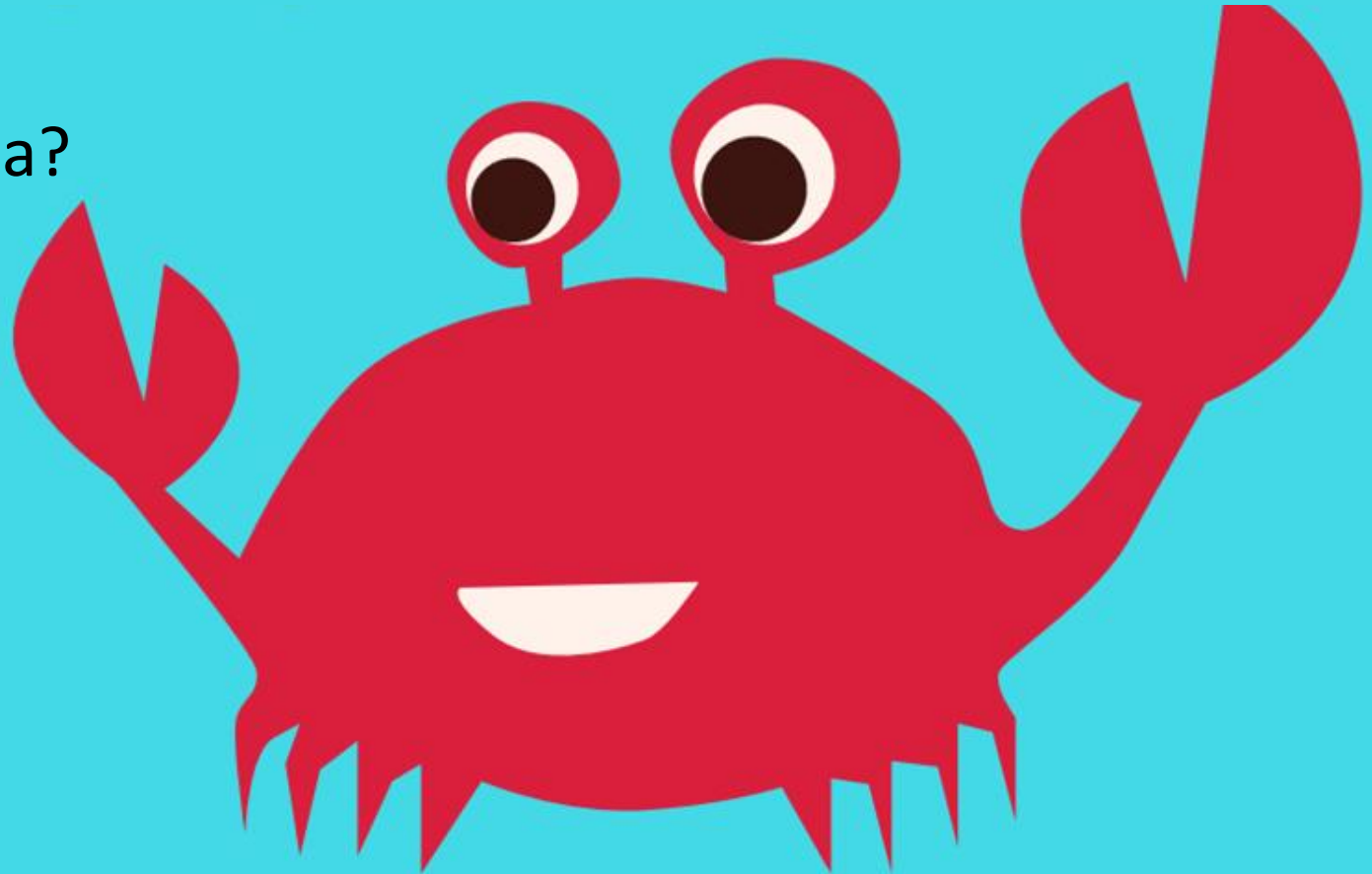
Uit de absolute normering kwam 12 punten voor een voldoende, uit de relatieve normering kwam 10 punten voor een voldoende. Gebruik daarom 11 punten voor een voldoende om beide normen toe te passen.

LES 3: GEVAREN

Wat zijn de gevaren van sociale media?

En hoe voorkom je deze gevaren?

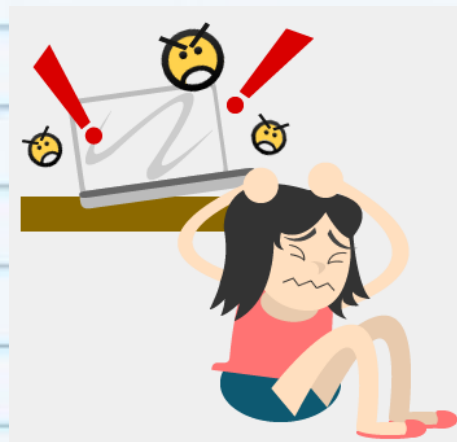
LES 3: GEVAREN

- Sociale media zijn leuk en hebben veel mensen in contact gebracht, maar...
pas op!

Te snel online gezet /
te mooi om waar te zijn

Cyberpesten

Gestolen profiel

Verslaving

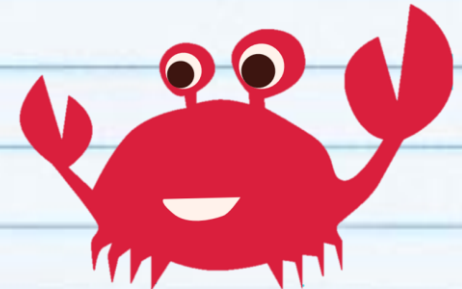
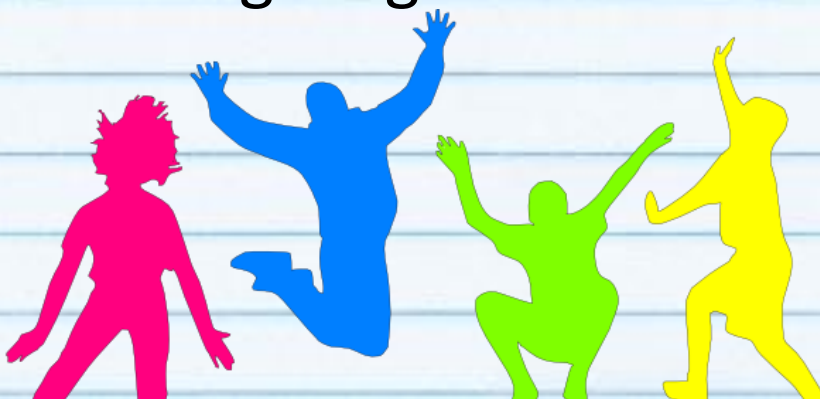
Sexting

LES 3: GEVAREN

- Hoe voorkom je gevaar?
- Denk na (voor je iets online zet)
- Houd je wachtwoorden geheim
- Praat met je ouders
- Geen contact met mensen die je niet kent
- Voorkom verslaving en ga wat anders doen

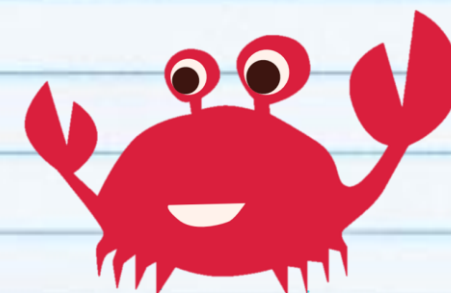

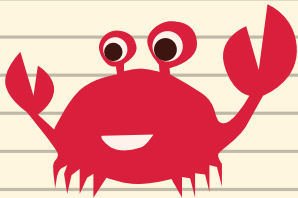
NU AAN DE SLAG

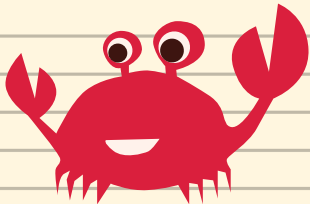
Maak een poster voor een vriend om hem of haar te vertellen over de gevaren van sociale media en hoe je deze kunt voorkomen

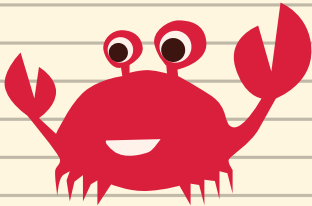
Ambitieux

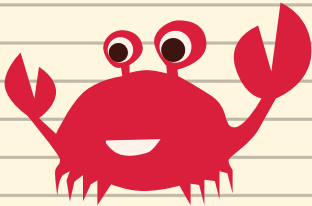
Avontuurlijk

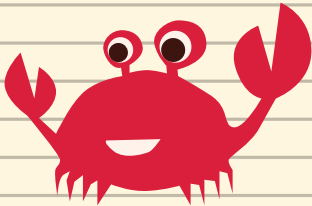
Behendig

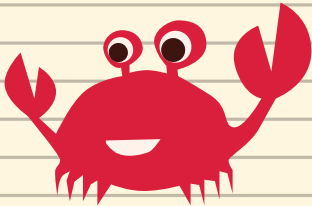
Behulpzaam

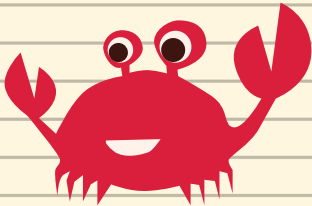
Bescheiden

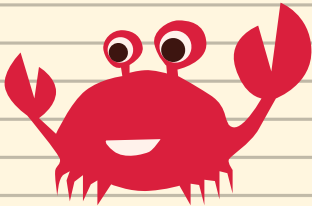
Betrouwbaar

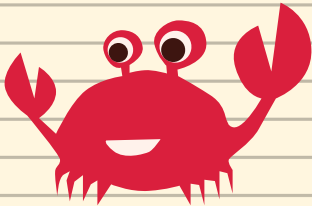
Blij

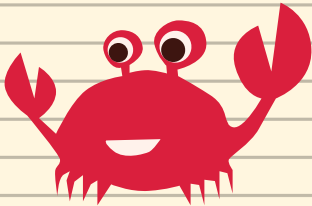
Creatief

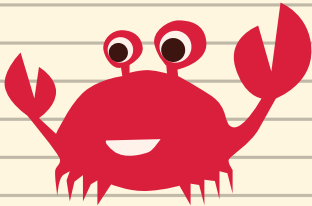
Dromerig

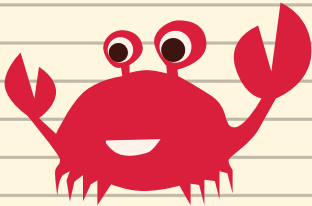
Eerlijk

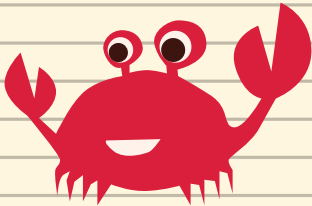
Enthusiast

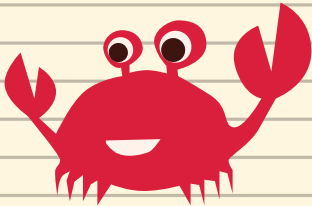
Geduldig

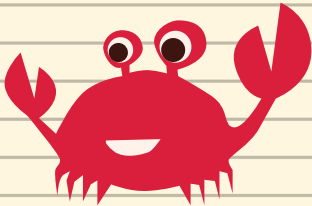
Gehoorzaam

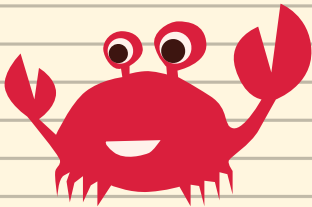
Gevoelig

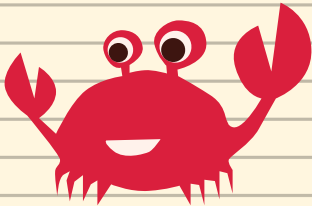
Gezellig

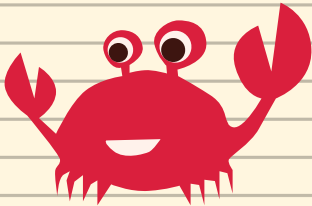
Grappig

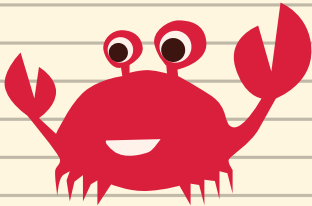
Gul

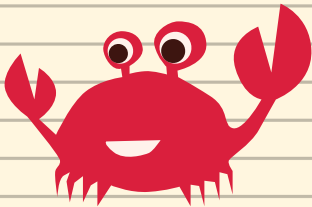
Handig

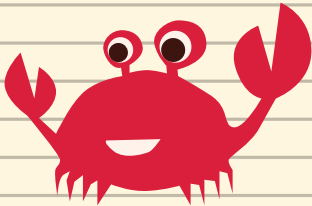
Kieskeurig

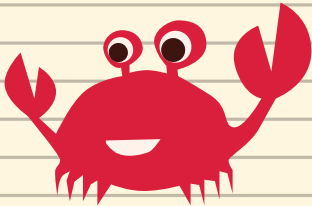
Knap

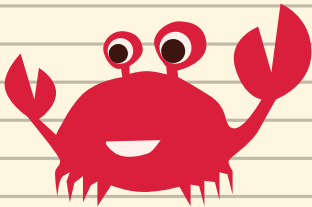
Lief

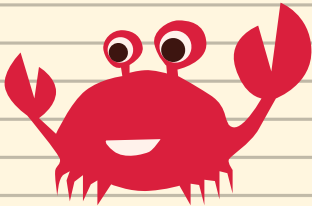
Mooi

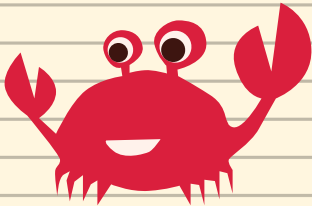
Netjes

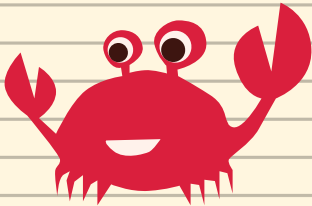
Nieuwsgierig

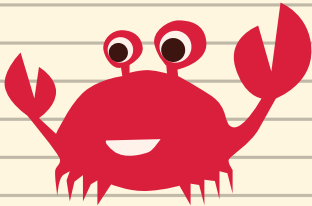
Open

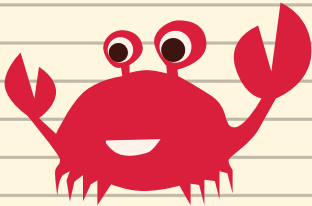
Optimistisch

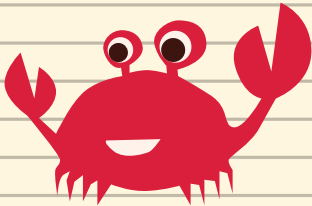
Geordend

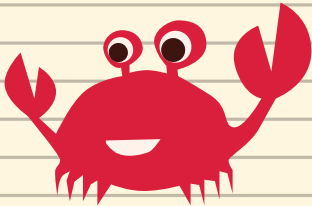
Precies

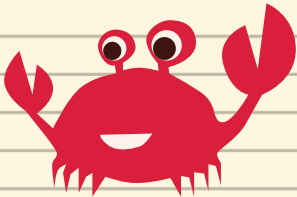
Rustig

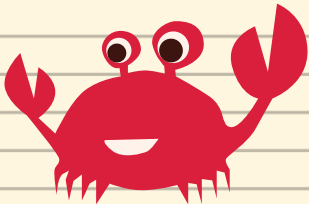
Serious

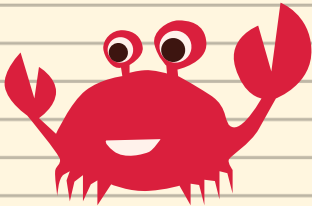
Slim

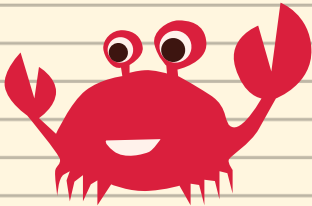
Snel

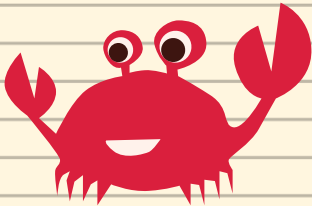
Sociaal

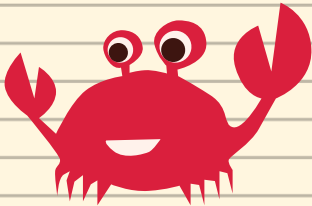
Speels

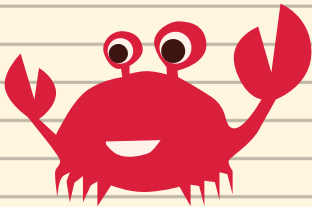
Sportief

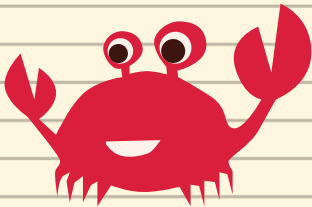
Spontaan

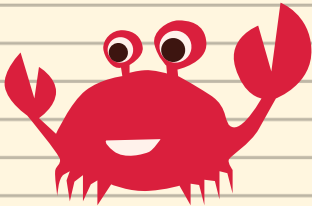
Sterk

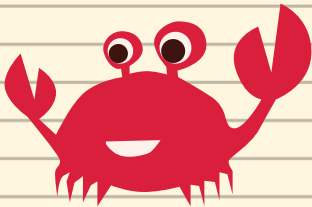
Tevreden

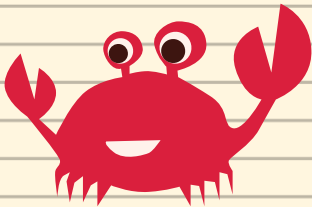
Voorzichtig

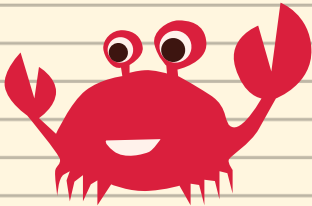
Vriendelijk

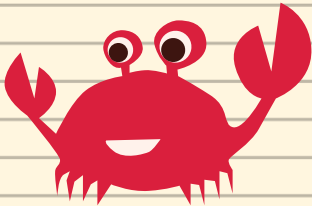
Vrolijk

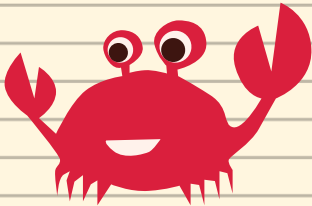
Wijs

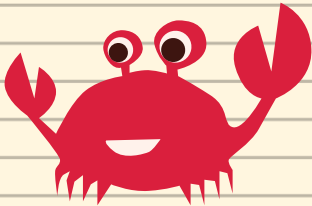
IJverig

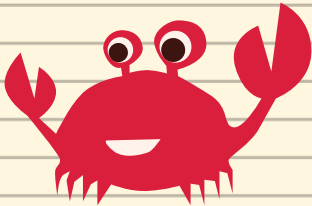
Zacht

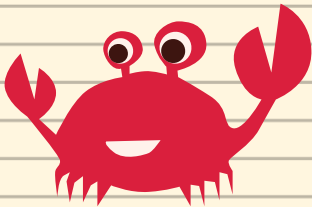
Zelfstandig

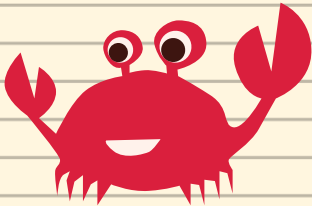
Zorgzaam

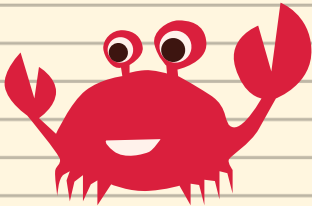
Beschermend

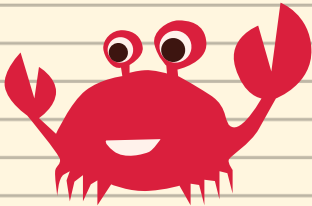
Keuzes maken

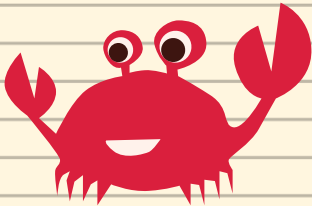
Overtuigend

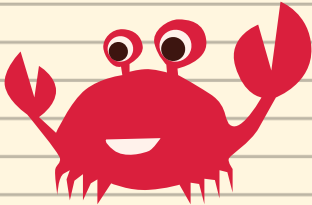
Luisteren

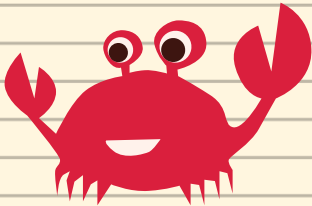
Oplossing bedenken

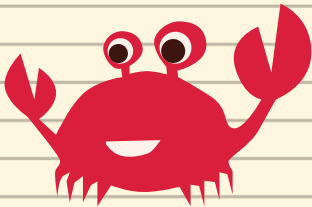
Organiseren

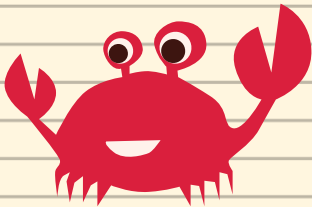
Samenwerken

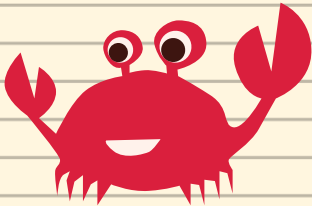
Belangstellend

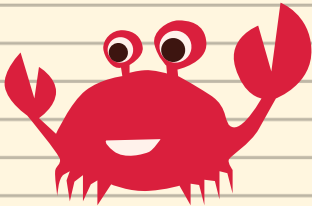
Grote fantasie

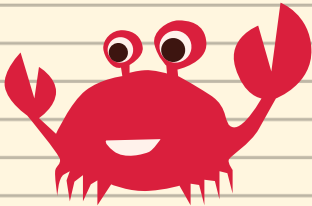
Lef

Vertrouwd

Zelfvertrouwen

Humor

